

Chov koní plemene Shagya arab v České republice

Chov koní plemene Shagya arab v České republice je řízen spolkem Svazu chovatelů Shagya araba v České republice, z.s. , který vede pro všechny příslušníky plemene Shagya arab v České republice jednotnou plemennou knihu. Svaz byl založen v roce 1993. O rok později , v roce 1994 , se stala Česká republika členskou zemí mezinárodního svazu ISG.

Svaz chovatelů Shagya araba v České republice tvoří 64 chovatelů . Z jejich chovu je převážná většina narozených hříbat.

V současné době (2017) je v České republice evidováno celkem 843 koní plemene Shagya arab , z toho je 27 plemenných hřebců (ne všichni jsou v letošním Seznamu hřebců na připouštěcí sezonu), 300 plemenných klisen a asi 115 mladých koní do 4 let věku. Zbytek tvoří valaši a koně nezapsaní do plemenitby.

Přibližně do roku 2000 byla naprostá většina plemenných koní v ČR svým původem přímo z hřebčína Topolčianky , a nebo ze zemského chovu , který rodokmenově z tohoto hřebčína vycházel. Postupně se dovozem do ČR dostali také koně z Maďarska (hřebčín Bábolna i zemský chov) , z Rakouska , ojediněle i z Německa a Rumunska.

Tabulka ukazuje vývoj stavu koní plemene Shagya arab v ČR od roku 1993:

rok	Hřebci	Klisny	Ostatní	Celkem
1993	4	37	71	112
1994	5	39	91	135
1995	6	50	116	172
1996	7	51	147	205
1997	8	56	173	237
1998	11	62	195	268
1999	10	78	205	293
2000	14	85	225	324
2001	14	105	242	361
2002	14	113	288	415
2003	16	122	303	441
2004	16	140	317	473
2005	19	156	320	495
2006	20	186	301	507
2007	23	201	302	526
2008	21	225	311	557
2009	24	236	350	610
2010	27	258	364	649
2011	28	274	385	687
2012	31	277	401	709
2013	31	278	418	727
2014	31	281	431	743
2015	35	295	443	773
2016	32	313	493	838

Chov Shagya araba v České republice se řídí Řádem plemenné knihy, navrženým Svazem chovatelů a schváleným Ministerstvem zemědělství ČR. Tento dokument mimo jiné určuje podmínky zápisu plemenných hřebců a klisen a způsob jejich hodnocení. Při zápisu se hodnotí rodokmen, exteriér, pohyb, tělesné parametry a přihlíží se též k charakteru koní.

Plemenní hřebci musí mít minimálně bodové hodnocení 7,1 (exteriér a pohyb), kohoutkovou výšku minimálně 154 cm a obvod holeně minimálně 19,5 cm.

U plemenných klisen jsou v ČR vedeny tři oddíly plemenné knihy dle jejich kvality. Do Hlavní plemenné knihy se zapisují klisny s minimální kohoutkovou výškou 152 cm a minimálním obvodem holeně 18,0 cm, s bodovým hodnocením vyšším než 7,1 bodu. Do tohoto oddílu nemají přístup klisny s vyšším podílem arabského plnokrevníka než 9/16 ve IV. generaci.

Plemenní hřebci:

Aktuální seznam plemenných hřebců působících v letošní sezoně je v příloze tohoto katalogu.

Potomstvo narozené do roku 2016 po hřebcích působících v plemenitbě v ČR

(Jsou uvedena pouze hříbata plemene Shagya arab a narozená a registrovaná v ČR) :

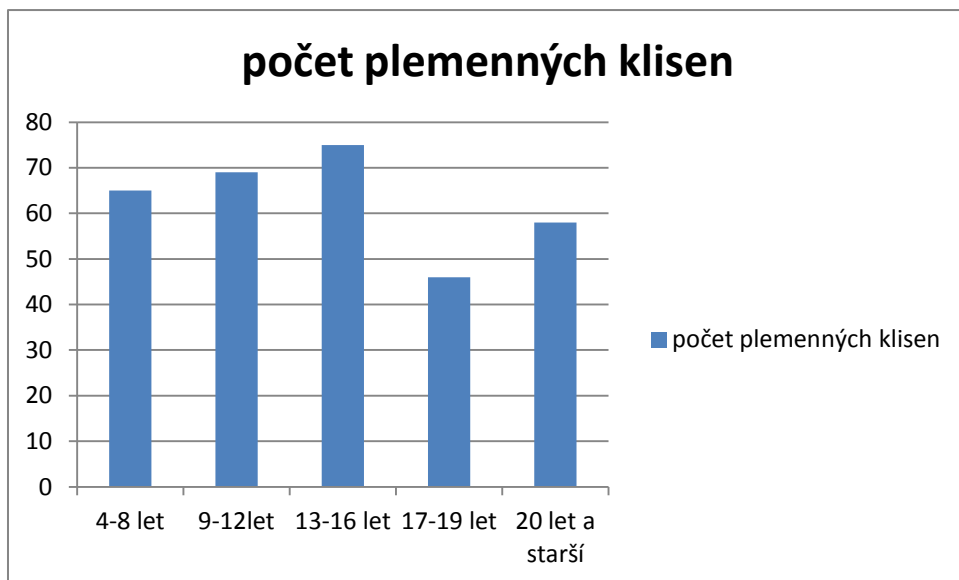
Plemenný hřebec	působení	počet hříbat	hřebečci/klisničky
853 Shagya I-CZ (Sh XXIII Top., 3327 Sh XXII-19)	1986, 1989-2008	65	H29/K36
2542 Shagya II-CZ Rasim	1992-1995,1999	3	H2/K1
751 Shagya IV-CZ Wanad	od 1999 dosud	14	H3/K11
781 Shagya V-CZ Salim	2000-2013	32	H16/K16
1112 Shagya VI-CZ Bonusz	2006- dosud	12	H4/K8
2944 Shagya VII-CZ Kasr	2006-dosud	4	H3/K1
1689 Shagya VIII-CZ Tobien	2012-dosud	8	H3/K5
2139 Shagya X-CZ Ranus	2015	4	H2/K2
3225 Koheilan I-CZ(Koh. V-SK, Koh. III-9)	1995-1999	27	H15/K12
2680 Koheilan II-CZ (Koh. IV-46)	1996-1999	11	H5/K6
225 Koheilan III-CZ (Koh. IV-29 Top., Koh VI Top.)	1996	5	H1/K4
675 Koheilan IV-CZ Subeida	1997-1998	5	K5
801 Koheilan V-CZ Ursus	2001-2013	18	H7/K11
802 Koheilan VI-CZ Jolly Jocker	2001-2010	31	H11/K20
925 Koheilan VII-CZ Drak	2003-dosud	19	H7/K12
975 Koheilan VIII-CZ Kelim Pasha	2004-2013	24	H9/K15
1066 Koheilan IX-CZ (Koh.IV-39 Top., Koh. VII Sk)	2006-2011	1	H1
2923 Koheilan X-CZ Jas	2006- dosud	18	H10/K8
1342 Koheilan XI - CZ Split	2008- dosud	6	H3/K3

1521 Koheilan XII-CZ (Koh. IV-17 Top, Koh. VIII SK)	2009-2013	9	H4/K5
3165 Siglavy Bagdady-26 (SB I. Top.)	1989-1990	10	H4/K6
3154 Siglavy Bagdady-21 (SB II.Top.)	1991-1993	24	H11/K13
478 Siglavy Bagdady I-CZ Aniel	1995-2008	17	H9/K8
699 Siglavy Bagdady II-CZ Kadet	1998-dosud	36	H20/K16
2045 Siglavy Bagdady III-CZ Mefiszto	2014-2015	9	H2/K7
507 O'Bajan I-CZ Basco	1994	18	H9/K9
745 O'Bajan II-CZ Radživ	1999-dosud	5	H2/K3
780 O'Bajan III-CZ Dibon	2000-dosud	25	H11/K14
1338 O'Bajan IV-CZ Osiek	2009-2014	14	H7/K7
2744 Gazal I-CZ Alinea	1999-2005	32	H12/K20
2945 Gazal II-CZ Wizad	2006- dosud	11	H5/K6
1963 Gazal III-CZ Herkules	2014-dosud	13	H4/K9
2000 Gazal IV Sawil	2014 -dosud	3	K3
743 Dahoman I-CZ	1998-dosud	41	H20/K21
1075 Dahoman II-CZ Azrael	2006-2007	2	K2
Dahoman III-CZ (Dahoman XI Top.)	2006	4	H1/K3
2943 Dahoman IV-CZ Tamarix	2007-dosud	34	H18/K16
512 Jussuf I-CZ Jarson	1994-2005	11	H5/K6
744 Jussuf II-CZ Jethro Tull	1998-dosud	41	H15/K26
1556 Jussuf III-CZ Joshua	2010-2013	6	H3/K3
1696 Jussuf IV-CZ Jogaz	2011-dosud	8	H3/K5
415 Gallus	1992-1994	7	H3/K4
673 Saklavi I- CZ Galán	1997-2016	49	H27/K22
1044 Saklavi II-CZ El Džinny	2005-2010	5	H4/K1
1320 Saklavi IV-CZ Scott Al Sah'r	2009- dosud	3	H1/H2
1515 Saklavi VI-CZ Hasim	2010-2016	4	H2/K2
1243 Mersuch I-CZ	2007-dosud	21	H13/K8
1999 Mersuch II Editor	2014-2016	3	H1/K2
335 Kasr El Nil I (KEN-20 Top)	1987-2010	10	H4/K6
930 Kasr El Nil II- CZ	2003- 2016	25	H15/K10
1340 Gamil El Kebir I-CZ Rafael	2009	1	1K
676 Hadban I-CZ Harapnik	1996	8	H3/K5
4248 Tobrok I-CZ	1992-1999	18	H9/K9
283 Sultán ox	1982-1996	14	K14
1211 Sarid ox (Saklavi III-CZ)	2007-2012	5	H2/K3
2897 Shamir Ibn Ansata Sinan ox (Saklavi V-CZ)	2005- 2011	11	H7/K4
3595 Semiramis B ox	2015-2016	6	H2/K4
2962 Hassan B ox	2007- dosud	1	1K
1685 Modem ox	2015-dosud	2	2K

Plemenné klisny :

Z uvedeného grafu i z výše uvedené tabulky je patrné , že stavy plemenných klisen v ČR narůstají, mladé zapsané klisny nahrazují klisny vyřazené z plemenitby.

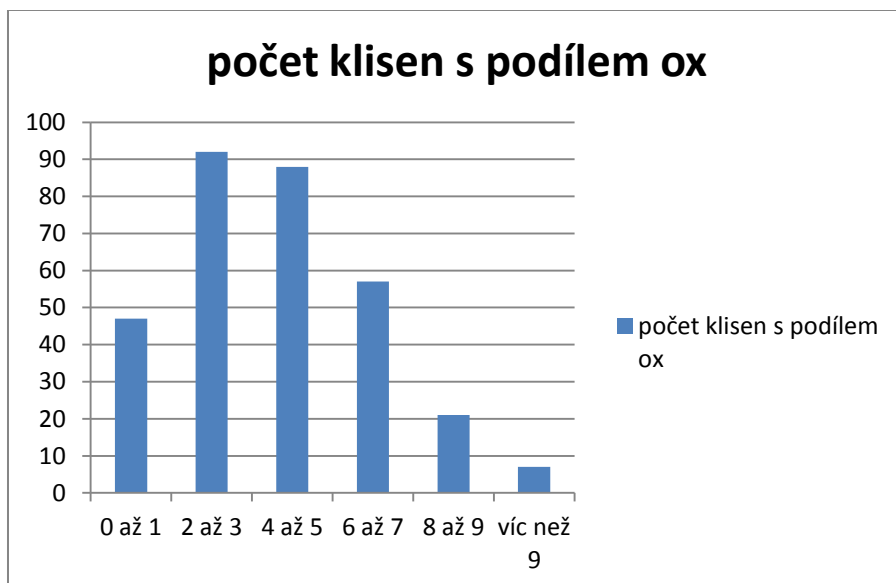
Věková struktura klisen v roce 2016:

Počet zapsaných klisen v České republice v letech 1997-2016

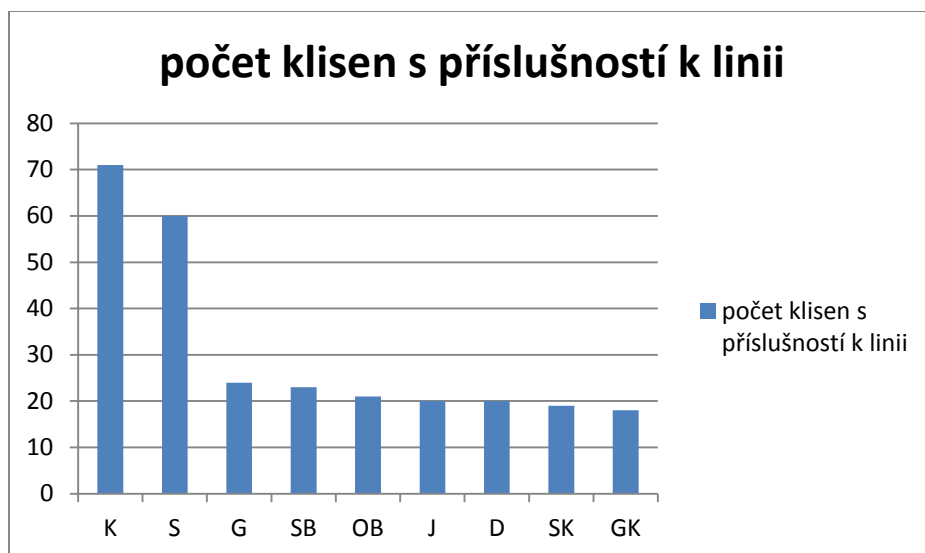
rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
zapsáno klisen	8	5	18	11	22	10	12	21	23	18	22	25	17	20	26	13	16	18	18	29

Podíl ox ve 4 generaci zapisovaných plemenných klisen v ČR v posledních letech klesá. Současný stav:

Liniové zastoupení klisen (vypořádá o rozšíření jednotlivých linií v ČR):

V grafu je 9 nejzastoupenějších linií u klisen - a to Koheilan, Shagya , Gazal , Siglavy Bagdady , O'Bayan , Jussuf (=Mahmoud Mirza), Saklavi, Dahoman a Gamil El Kebir (= Tobrok ox, Kasr El Nil ox a jejich následovníci). Ostatní linie jsou zastoupeny ojediněle.

Rodiny klisen CZ:

Seznam rodin zastoupených v ČR a jejich mezinárodní značení :

Rodina č.	Mezinárodní číslo a název	počet klisen
1- CZ	40 Lady Sarah xx 1850	50
2- CZ	542 Magyar 1790	23
3- CZ	8 " freie Zucht " Rad.1806	1
4- CZ	76 Bent El Arab 1880	8
5- CZ	190 Kiss db. 1897	2
6- CZ	Milordka 1810 Slawuta	37
7- CZ	370 Moldauerin 1783	38
8- CZ	97 " freie Zucht "	19
9- CZ	74 Tiflee 1810	21
10- CZ	Kadisza Mloda 1902	27
11- CZ	131 Moldauerin 1783	19
12- CZ	162 Infantados 1814	17
13- CZ	163 Faride 1828	4
14- CZ	En Nasira 1899	1
15- CZ	59 Siebenbürgerin 1786	4
16- CZ	Maria xx 1842	2
17- CZ	60 Adjuze db 1876 Syrie, imp.1885 Bábolna	1

18- CZ	265 Siebenbürgerin 1780	4
19- CZ	216 Semrie db 1896 , imp.1902 Bábolna	2
20- CZ	81 Kohaila db 1881 Syrie, imp. 1885 Bábolna	1
21- CZ	759 Moldauerin 1784	1
22- CZ	627 Ungarin 1787 Mezohegyes	1
23- CZ	286 Cirkasserin 1782	1
24- CZ	215 Moldauerin 1782	3
25- CZ	794 Moldauerin 1784	1
26- CZ	596 Moldauerin 1807	1
27- CZ	638 Moldauerin 1790 Bukowina	2

Hříbata:

Každým rokem se v České republice rodí v průměru 30-40 hříbat splňujících chovný cíl plemene Shagya arab. Procento připouštěných klisen z celkové populace klisen v reprodukčním věku je tedy nízký, asi jen 10-15 procent. Vzhledem k počtu narozených hříbat a počtu plemenných hřebců je zjevné, že asi polovina hřebců je využívána spíše ojediněle a nebo vůbec. To znesnadňuje hodnocení jejich potomstva, jedná se o příliš malý vzorek.

Počty narozených hříbat splňujících chovný cíl plemene Shagya arab od roku 1994 :

Shrnutí

Za 24 let působení Svazu chovatelů ShA se v chovu v ČR rozšířila krevní základna dovozem koní z jiných zemí a jiných chovů, než byla původní populace tvořená téměř čistě koňmi z Topolčianek. Výrazně se rozšířila nabídka plemenných hřebců, jejichž počet je vzhledem k počtu ročně narozených hříbat v ČR vysoký. Bylo zařazeno i několik vybraných arabských plnokrevníků.

Od ročníku narození 1995 mají všichni zapisovaní hřebci povinnost splnit základní výkonnostní zkoušky hřebců pořádané Svazem chovatelů ShA a nebo musí dosáhnout vlastní výkonnosti ve sportovních disciplínách na oficiálních závodech.

Při zápisech klisen Svaz chovatelů ShA motivuje majitele k tomu, aby své klisny nechávali zapsat na organizovaných svedech a také při příležitosti Národní přehlídky. Oproti zápisu v místě ustájení se zvyšuje objektivita hodnocení klisen a sami chovatelé mají možnost srovnání.

Možnost porovnat své koně, srovnat potomstvo po jednotlivých hřebcích i kvalitu klisen mají chovatelé každým rokem na Národní přehlídce. Letos již proběhne jubilejní 25. Národní přehlídka.

Kriticky je třeba v našem chovu hodnotit pokles tělesných rozměrů u plemenných klisen. V průměru za posledních 15 let klesla kohoutková výška u zapisovaných klisen ze 154 cm na 153 cm a snížila se také síla kostry, kde došlo k poklesu z 19,0 cm na 18,5 cm. Oproti minulosti, kdy byla v našem chovu mnohem větší homogenita, výrazně přibývá klisen, které mají pod 150 cm kohoutkové výšky a pod 18,0 cm obvodu holeně.

Chovatelé by měli věnovat nejen více pozornosti výběru vhodných hřebců na svoje klisny, ale také se zamyslet nad kvalitou odchovu svých budoucích plemenných klisen.

MVDr. Jana Pašková

Člen RPK a vedení PK ShA